

Tedd Tünde:

Családot? Köszönöm, nem kérek! (részlet)

Érdeklődés hiányában a lázadás elmarad. Ezt, így utólag visszagondolva ki is függeszthettem volna a szobám ajtajára 16 évesen. Pedig becsületesen szóljon, igen komolyan igyekeztem lázadni a rendszer, a szülői szigor, a kőkemény és merev szabályok ellen, csak hát, amikor se rendszer, se szülői szigor, se szabályok... az embernek extra erőfeszítéseibe kerül bármiféle feszültséget gerjeszteni maga körül.

(...)

Két dolgot biztosan tudtam ekkor: színésznő leszek és nem lesz családom. Az első nem szorult magyarázatra, hittem, hogy ősidőktől erre tartogatott engem a jó Isten. Világos, kész. Családot? Köszönöm nem kérek! Az anyaság, a feleségeskedés, pláne a gyerekek a Psotai-léttel összeegyeztethetetlen fogalmak voltak bennem. Egy velejéig színésznő nem őrlődhet fel a család oltárán, nem szórhatja szerteszéjjel önnön valóját pelusok, cuclisüvegek és a mosogatás póróságában! Egy Psota Irén nem állhat a gőz fölött a pacalt kavargatva, miközben borostás, atlétábanizzadt férje ráordít, hogy: "mikor lesz már kész az a rohadt ebéd?". Ezt nem lehet, ezt nem szabad, ez mindennemű művészettel ellentétes állapot! Nem lesz családom, hisz minden egyes sejtem majd az átlényegülésben kell feloldódjon a világ színpadain, és ily módon töltöm be később teremtem valódi célját! Elhatározásom mindkét dologban tehát igen megalapozott és megmásíthatatlan volt.

(...)

Bébiszitterként kaptam állást sulis után egy 9 gyermekes családnál! Igen, 9, azaz KILENC! Mikor először meghallottam a számot, azt hittem, tévedésből, valami nyúldinasztia regisztrált az ügynökségnél. Ezt a viccemet el is sütöttem az irodában ülő hölgynek, akinek pillantása hamar beszüntette horkantgatós röhögésemet.

Első munkanapom egy januári délutánra esett, amikor haza kellett kísérem a nyúlcsalád, azaz Szabadosék egyetlen leánygyermekét, Julcsit. Emlékszem az Operaház melletti balettintézethez mentem érte és türelmetlenül vártam, hogy ez a törékeny kis lányka átöltözzön az órája után. Kissé zavartan, enyhén feszengve bemutatkoztunk és elindultunk tömegközlekedéssel a városon át. Lopva nézegettem őt. 8 éves forma, barna copfos, szeplős kislány volt, számomra teljesen indokolatlan mosollyal az arcán. Mikor az egyik metrójáróban elmentünk egy pékség mellett, kedvesen rám nézett és csillogóan tiszta, előrehálás szemekkel így kiáltott: "én itt rettenetesen szeretem a kakaóscsigát!" Nem is tudom hallottam-e, láttam-e korábban annál aranyosabb jelenséget, mint akkor, ott azt a kis 30 kilónyi copfost, ahogy – gyors helyzetfelismerésem szerint- éppen péksüteményt kért tőlem. Életemben először találkoztam nálamnál fiatalabb gyermekkel, akit úgy igazán észleltem, megfigyeltem, akivel egyáltalán váltottam néhány szót, és ez a számomra teljesen új élmény pont egy ilyen kis erdőtündére

figurával történt. Ő “rettenetesen szerette ott a kakaócsigát”, ezért bár tisztán láttam megcsappanni aznap esti bevételemet, a pékség felé vettük az irányt. Mikor fél órával később a rózsadombra feldöcögő buszon ültünk, betolta az utolsó falat sütit, rám nézett és bizalmasan így szólt: “képzeld! Hamarosan kishúgom lesz!” Nos én sosem voltam jó matekból, de azt még én is viszonylag gyorsan ki tudtam számítani, hogy a testvérek száma ezzel tízre emelkedik majd, ami teljes képtelenségnek tűnt számomra. Egyéb vicces gondolatok is feltorlódtak bennem a nyúltematika mentén, de ezt gyorsan lenyeltem és csak annyit kérdeztem sután: “és ezt te miből gondolod?” Mire ő gyanakvó óvatossággal és kissé teátrálisan körbenézett jobbra-balra, majd tölcseért formázott a kis kezeiből és a fülemhez hajolva ezt suttozta: “tegnap este az édesanyámék bezárták a hálósobájuk ajtaját!” Olyan bizalmasan és komolyan sutyorogta ezt a néhány szót, hogy muszáj voltam bizalmasan és komolyan végighallgatni. Fejecskéjét kicsit távolabb emelte az enyémtől, mélyen a szemembe nézett és mikor úgy látta, hogy nálam biztonságban lesznek legföltettebb gondolatai még hozzátette, illetve hozzáűgta: “Megfigyeltem, hogy ebből később mindig kisbaba lesz! Nagyon érdekes!” “Az! Tényleg nagyon érdekes!” fűztem hozzá esetlenül. Ezután hátra, majd oldalradólt, orrát a hideg buszablaknak nyomta és zötykölődünk tovább. Furcsa utazás volt az az első, a Balettintézetől a budai dombok tetejéig, de egy dolgot kimondatlanul is tudtunk: ennek a bőségben cseperedő, indokolatlanul vidám, ropicsontú Julcsilánynak lett egy 16 éves, panellakó, a mindennapok szűrkeségéből kitörni és kitűnni vágyó barátja, no meg fordítva.

Az idillinek tűnő utazás azonban vészesen közeledett a végéhez, ahol egész pontosan, a jelenleg ismert számadatok szerint 8, azaz NYOLC fiúgyermek várt rám a Szabadosi család villájában! Azt szokták mondani, hogy az igazán nagy viharokat valamiféle csend előzi meg, no hát itt ilyen nem volt! Szerintem soha, vagy maximum nyolc fiúgyermekkel ezelőtt!

Egy távirányítással működtetett kapun kellett bemenni, majd onnan legalább 200 m-t gyalogolni felfelé, hogy elérjük a villát. Próbáltam fejben kiszámolni, hányszor kellene a békási lakásunkat körbejárnom, hogy ezt a távot megtegyem otthon is, de mire eredményre jutottam, ott álltunk az ajtónál. Julcsi pontosan úgy vette elő a lakáskulcsát, ahogyan én szoktam, még a kulcs maga is hasonlított az enyémmre, de ezen a ponton a hasonlóságok halmaza nagyjából ki is merült, már ami a körülményeinket illeti. Beléptünk egy óriási előtérbe és ezzel egyidőben - számomra- egy teljesen új világba. Meg voltam győződve, hogy Szabadosiné izgatottan vár majd az ajtóban, hogy leellenőrizze kiféle, miféle szerzetre bízta egyetlen leánygyermekét, ezért próbáltam a korábban kék, majd vörösespirosba hajló tincseimet diszkréten a fülem mögé lapítani. Az ajtóban azonban senki sem várt. Eddigi tapasztalataimhoz képest ez rendkívül szokatlan volt, hisz panelosztálytársaim panelszülei akkor is elénk tornyosultak folyton, ha mi egyáltalán nem akartuk. Persze 52 m²-en igen nehéz elbújni két felnőtt embernek, 700 m²-en pedig nagy kihívás megtalálni őket. Mindkettőnek vannak persze előnyei. Szabadosi anyuka híján tehát levetettük a cipőnket, és elhelyeztük őket egy olyan végeleáthatatlan, már ottlévő cipőtengerben, amelyet én még életemben nem láttam. Többnyire fiús bakancsos, sportcipők és ezeknek százféle variációja hevert egymáson. Azt hiszem, abban a pillanatban realizáltam, hogy hova is érkeztem és nagyjából mi vár majd rám. A szülők korábban jelezték az ügynökségnek,

hogy aznap színházba mennek, így estig igényt tartanának a szolgálataimra, az ügynökség pedig örömmel mondott igent a nevemben. Nem csodálom! Ők nem látták azt a cipómennyiséget!

Kezdődő, lábbelik iránt érzett szorongásos megbetegedésemből gyorsan kibillentett egy hatalmas sikoly, amely a körlépcső felől hallatszott. Azonnal Julcsira pillantottam, aki úgy tűnt, egyáltalán nem hallotta, amit én, sőt, teljes nyugalomban közölte velem, hogy ő most kiszalad a Mancit megetetni. Gondolataim zavarában meg voltam győződve, hogy az említett Mancsi is egy gyerek a sokból, csak őt valamilyen rejtélyes oknál fogva kint tartják és ott etetik esténként. Ridegtartás...hallottunk már ilyet. Azért megnyugtató volt, mikor egy vizslafej tolakodott be az ajtón és boldog várakozással nyalogatta kicsi gazdája kezét. Ő volt tehát Mancsi, a család kutyája. De mi volt az a sikoly? Egy életem, egy halálom, úgy döntöttem bejárom a házat, megkeresem a hang forrását és egyúttal a szülőket is. Elkezdtem felfelé sétálni a hatalmas körlépcsőn, de 5-6 lépés után egy újabb sívítás kíséretében hirtelen két, a pelust leszámítva teljesen csupasz, egyforma fiúcska csúszott le mellettem a korláton, olyan sebességgel, hogy el kellett kapni a kezemet, amellyel kapaszkodtam. Nem akartam tudni, hogy ezt a veszélyes mutatványt hányadik emeleten kezdték el, de a leérkezésük, a gurgulázó nevetésük, az azonnali felpattanásuk alapján úgy tűnt, jó móka a lecsúszós móka. Amíg azon töprengtem, vajon bemutatkozzak-e a két klónnak, már fel is rohantak mellettem és esve-elve, sikítózva -ez valamiféle dialektus lehetett náluk- eltűntek a lépcsőház felsőbb szintjein. És én ezekre fogok ma vigyázni, nyilallt belém a felismerés. Nem kaptam röhögőgörcsöt a gondolatától. Julcsi ekkor visszatért a kertből és megkérdezte segítsen-e megkeresni az anyukáját. Hát segítsen-e! Mielőtt hazaszaladok!

Szeplős kis barátommal az oldalamon kicsivel több bátorsággal szedtem a lépcsőket, majd az első emeletre érve valami egészen furcsa dolgot tapasztaltam. Ennek a háznak minden emelete zsizsegett. Akárhová néztem, minden zajt keltett, mozgott és lendületben volt, mintha külön film pergett volna minden egyes négyzetméteren. Egy jó ideig úgy meredtem a körülöttem zajló eseményekre, mintha moziban lettem volna. A film vágója viszont olyan gyorsasággal váltogatta a filmkockákat egymás után, hogy kissé beleszédültem a látványba. A hátam mögött ismét sívítva száguldoztak le az ikerpelenkások, mellettem pedig ezzel egyidőben elrobogott egy távirányítású autó, ami után két óvodásforma fiúcska rohant veszekedve. Egy határozott, ám fiatal hang közben lekiabált a valahányadik emeletről, hogy fürdésidő van, azonnal húzzon egy bizonyos Ádám a kádba, mert különben – a kiabáló szavai alapján- egészen félelmetes dolgok várnak rá. Én, ha Ádám helyébe lettem volna, igyekeztem volna, de sehol sem láttam rémülten siető Ádámforma gyermeket. Szívesen kísértem volna tovább ezt a közbizalmat, de Julcsi megfogta a kezemet és így szólt: “ő az mami! Tündinek hívják és vett nekem kakócsigát!” majd ezzel elszaladt és elnyelte őt a ház. Én pedig ott álltam még mindig szédülve kissé az ingerektől, attól tartok rettentő bamba arckifejezéssel Szabadosiné előtt. Végigsuhant ugyan a fejemen, hogy most kéne megigazítanom korábban hátranyalt, ám rég előretüremkedett, kékes hajtincseimet, de olyan természetes kedvesség és elfogadás áradt ebből a lány vonásokkal bíró nőből, hogy meg is feledkeztem a mozdulatról. Bemutatkozott, érdeklődött, hogy minden rendben volt-e az úton, nem probléma-e, hogy kicsivel később tudok aznap végezni, mint azt

eredetileg terveztem stb. Sután bár, de igyekeztem válaszolgatni, miközben szívem szerint megállítottam volna az időt, kimerevítettem volna a látványt és mindenféle viselkedniakarás nélkül szemléltem volna arcát, szőke haját, laza, ám nőies ruháját. Én ilyen *mamival* még soha életemben nem találkoztam. Panelanyuk és *mami* között nagyjából akkora volt a hasonlóság, mint egy csapat vemhes hód és egy flamingó között. (Nincs persze bajom a vemhes hódokkal - mielőtt panaszlevelet írna a VHE, azaz a Vemhes Hódok Egyesülete az írásomat kiadó orgánumnak-, csak vitathatatlanul lenyűgözőbb látvány egy kecsesen rózsaszín flamingó a vízparton, mint az előbb említett élőlény.) Furcsa dolgok az érzetek, a benyomások, de Szabadosinének már az illata maga is olyan bársonyos volt, hogy egy életre megjegyezte az orrom, a fejem, a szívem. Álltam tehát kábultan a látványtól, a parfümtől, az őszintén nyájas hangtól, majd a jelenés elsétált előlem. Néhány perc múlva hallottam, ahogyan elindítja az autót és kihajt a kapun, hogy bizonyára Szabadosi úrral találkozzon a városban.

Miután felocsúdtam a találkozásból, nem volt mese, muszáj volt utánajárnom kikkel is lettem összezárva. Csak semmi pánik, mondogattam magamnak. Az embernek fel kell mérnie a terepet, mégis hány potenciális problémaforrás rejtőzködik egészen pontosan hány emeleten is? Ha már az elsőkön voltam, hát itt néztem körül és feltűnő lett egy rikító színekkel telefirkált tábla, tőlem 4-5 lépcsőnyire. Ahogy próbáltam kivenni a rajta lévő írást, egy üde fiúhang szólalt meg a hátam mögött: "feladattábla! Rajta van, hogy kinek mi a dolga a héten és az is, hogy melyik nagyobb gyermek, melyik kisebbre figyel." Hátranéztem és egy 14 éves forma, igazán helyes vörös kamasz mosolygott rám. Ő volt Mór, a család legnagyobb gyermeke. Bemutatkoztunk és újra elmagyaráztattam magamnak, hogy mit is rejt az a bizonyos feladattábla. Mór beszámolója alapján megértettem, hogy mindegyik nagyobb gyermekre jut egy kicsi, akinek nem kell naphosszat a sarkában lenni, csupán meg kell bizonyosodni róla, hogy reggelizett, fogat mosott, fürdött stb. Szabadosiék zsenik, tiszta sor! Mór ezen a héten pl. Áronra figyelt, aki elmondása szerint könnyített pálya, mert így Ádámot, az ikrek másik felét megúsza minimum egy hétre. A nagyfiú szerint a kissrác egy égetnivaló buldózer, aki ha nem a lépcsőkorláton csúszik éppen, akkor vagy a wc-be tömködi a gyurmáját, vagy valamelyik macskával kísérletezik, vajon tényleg talpra esik-e különböző magasságokból. Azt mondta, ne hagyjam magam megvezetni a pelenka-cumi kombóval, ennek a gyerekeknek semmi köze nincs egy ártatlan babácskához. Nem mondom, hogy megnyugodtam, de egy ekkora házban kell, hogy legyen egy kötözőzsineg és egy szigetelőszalag valahol...persze csak ha eldurvulna a helyzet! No, csak semmi pánik! Különben is, Ádámkának is van egy "felügyelője" a tábla szerint erre a hétre, úgyhogy előre mostam kezeimet. Mondtam már, hogy Szabadosiék zsenik? Szülni kell egy sor nagy gyereket, majd egy sor kicsit és meg is van oldva minden... Jó, jó! Van itt némi logikai hézag, de ez most nem fontos. Zsenik és kész.

A család legnagyobb gyermeke ezután végigkalauzolt a házon, melynek során kiderült, hogy négy emeletnyi gyermek lett rám bízva aznap estére. Egyre fokozódó rémületeset látva Mór felajánlotta, hogy a fürdés előtt berak egy filmet, amit majd elnézeget a banda nagy része, utána pedig segít majd Julcsival a többiben. Így is lett, néztünk egy irtó helyes mesefilmet, - ezalatt kétszer végeztünk életmentő műtétet Ádámon, egyszer azért, mert Mór ellopott

bicskájával is ki akarta próbálni a korlátmutatványt, majd azért, mert a 14. betömött pillecukor már nem hagyott helyet a beáramló levegőnek. A második pániknál kezdtem egész rutinosan viselkedni. A film után beraktunk egy rakat kókadozó gyereket sorban a kádba. Azonban mikor Áront kiemeltem a vízből, szembesültem azzal a nyilvánvaló ténnyel, hogy egy fiúgyermeket tartok a kezemben, annak minden himbálódzó testrészével együtt. Igyekeztem rettentő természetesen viselkedni, de azt sem tudtam egész pontosan mit csináljak. Visszasírtam ruhaboltos karrieremet, melyet a csúcson kellett abbahagynom, pont mielőtt megkaptam volna az év Hajtogatója díjat. Míg ezen gyötrődtem, a helyzet megoldotta önmagát, mert a kicsifiú ügyesen megtörülközött és belebújt a pizsamájába. Életemben nem voltam még ilyen hálás 3 éves gyereknek, amiért pizsamában volt!

A lefektetésnél a papírforma szerint minden kicsinél ott volt a beosztott nagy, ami különösen mókás volt Julcsi és Dani esetében, ahol ugyanis egy 9 éves fiúcskára volt bízva egy 8 éves lányka. Nem térnék ki arra, hogy ez milyen perpatvart okozott kettejük között olyan 15 percenként, de el lehet képzelni. Segítség ide vagy oda, meg sem álltam egész este és az altatás idején már határozottan úgy véltem, megérdemlek minden egyes forintot, amit ezért a munkáért fizetnek majd nekem, sőt!

Mivel Julcsi hülyét kapott Danitól, úgy döntöttem, hogy a béke érdekében átveszem a nagyobbik testvér nemes feladatát és magam altatom a kislányt (jelentsen bármit is az a fogalom, hogy altatni, gondoltam magamban). Tett-vett még kicsit a szobájában, majd amikor le akartam kapcsolni a villanyt, megkért, hogy még ne tegyem, mert még nem mondott imát, és ő azt világosan szereti mondani. Erről a számomra teljesen idegen tevékenységről úgy beszélt, mint a világ legtermészetesebb dolgáról. Ő imádkozni szeretne, ne oltsak lámpát. "Persze, persze!" próbáltam megértően habogni valamit és megmerevedtem a kapcsolónál. Julcsi letérdelt az ágya mellé és ha eddig nem voltam eléggé megszeppenve, akkor most még rákapcsolt egy fokozatot, ugyanis számomra egészen váratlanul, hangosan kezdett beszélni. Úgy szólt az Istenhez, mint egy jóbarátjához, közvetlenül, bátran, de szeretettel és tisztelettel. Az ima egy pontján megköszönte, hogy érte mentem, és hogy megvettem neki a világ legfinomabb kakaócsigáját. Még soha azelőtt nem hallottam, hogy bárki ezen a világon belefoglalt volna az imájába. Egészen megrökönyödtem ott, az ajtófélfának dőlve és valami olyasmit éreztem, amit soha még azelőtt, valami szeretettel kevert feszítő szépséget, ami akkor és ott alig fért be a lelkembe. Befejezte az imáját, bepattant az ágyba és hamarosan elaludt. Halkan kimentem a szobából, belestem a fiúkhöz és örömmel tapasztaltam, hogy már csak a két nagyobbik volt ébren, olvastak az ágyukban. Kérdeztem, hogy minden rendben van-e, de rám se hederítettek, nagyon el voltak merülve. A kisfiúk egészen furcsa pózokban, mélyen aludtak. Ádám most pont olyan volt, mint bármelyik 3 éves forma kisember, ártatlan és picike. Néztem a kis pufi arcocskáját, alvásban megdagadt ajkait és azt éreztem, ilyen ártatlanságot, ilyen tisztaságot még soha életemben nem láttam. Aztán elmosolyodtam, mert eszembe jutottak Mór szavai, hogy Ádám körül minden csak szemfényvesztés, semmi sem az, aminek látszik. Lám, a kis pelenkafenekű még álmában is álcázza magát, azzal becsuktam az ajtajukat. A szülők pont ekkor érkeztek. Halkan lépkedtek fel a lépcsőn, egymás kezét fogva, láthatóan egy kellemes

este után. Apuka is nagyon szimpatikus figura volt, felajánlotta, hogy hív egy taxit, a kései időpontra való tekintettel. Úgy tettem, mintha ez teljesen mindennapi dolog volna számomra, taxiba ülni, pedig életemben először szálltam be ilyen autóba.

Míg zötyögtem hazafelé és figyeltem a fagyos Budapest sötét utcáit, ráébredtem, hogy ez az este nem egy akármilyen este volt a sok közül. Nem tudtam még pontosan milyen változást hozott, de abban bizonyos voltam, hogy már semmi sem ugyanolyan, mint néhány órával korábban. A világ sem ugyanaz többé, a jövőm sem ugyanaz többé, én magam sem vagyok ugyanaz többé. Más lett a lépcsőház, mikor hazaértem, más a szobám és más lett az esti vacsora íze. Anyám még ébren volt, félvállról megkérdezte minden rendben volt-e. Tudtam, hogy ez is csak egy volt a sok költői kérdés közül, de ezúttal önmagamnak szerettem volna válaszolni. El kellett döntenem, hogy életem legpocsékabb vagy legjobb estéjét töltöttem-e el Szabadosiék otthonában. Úgy éreztem ez a mérlegelés nem tűr halasztást, mert az életem múlhat rajta. Bementem a szobámba, mely méreteiben azonos volt Julcsiék cipőszekrényével és át akartam gondolni, mi történt velem aznap. Minden erőmmel igyekeztem felidézni az ijesztő, fárasztó, aggodalmas pillanatokat, de mindent elfedett valami megmagyarázhatatlanul kellemes érzés. Aztán sorban érkeztek a képkockák a kis Julcsiról a pékség előtt, a buszablakhoz nyomott orrocskája, az ikrek száguldozása a korláton, Mór és a feladattábla, a fürdés körüli kínládásom, a kis copfos imája és így tovább. Valami egészen ismeretlen dolog mocorgott a lelkemben. Hiába is próbáltam tagadni, ez az egész csomag a maga teljességével életem legboldogabb estéjét adta nekem. Igen, a legboldogabbat. Ettől a felismeréstől a feje tetejére állt a világom, ám egy csöppet sem bántam. Színésznő leszek majd? Lehetséges. Korszakunk egyik ünnepezt primadonnája talán? Lehetséges. No és Családot? Családot? Köszönöm, azt igen, azt mégiscsak kérek! De csak nagyot! Az csak nagyban lesz az igazi!

Húsz év telt el azóta. A minap kaptam egy esküvői meghívót Julcsitól, aki gyönyörű balerinává cseperedett az évek alatt és úgy tűnik hamarosan feleség lesz belőle. Én magam nem lettem színésznő, az én színpadom bizonyos értelemben sokkal nagyobb lett végül. Hozzámentem egy irtó rendes, nagydarab fickóhoz, aki 13 éve udvarol rendületlenül és ennek lett is három gyümölcse, két kislány és egy Ádámmal kísértetiesen hasonló kisfiú. Talán remek Júlia lettem volna egy aktuális Rómeó oldalán, de kétségtelenül megoldották a nagy teátrumok nélkülem is az előadásokat. Ennek a három gyermeknek azonban csak és kizárólag én lehettem az édesanyja és ezt a szerepet bizony nem lehetett másra osztani. Hálás vagyok a nagy Rendezőnek odafenn, hogy így alakult, mert nincs ennél embertpróbálóbb, nehezebb és egyben szebb szerep a világon.

Tedd Tünde